

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs VIII. De Homicidio voluntario, vel casuali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

TITVLVS VIII.

De Homicidio voluntario, vel casuali.

SVMMARIVM.

- 1 Dispensandi facultas super irregularitate generaliter concessa, ad bigamiam, & homicidium voluntarium non extenditur.
- 2 Beneficium post irregularitatem obtentum, ut suum, nemo retinere potest.
- 3 Beneficium per superuenientem irregularitatem non vacat.
- 4 Irregularis in choro canere, & alia officia facere, quae laicus, potest.
- 5 Dispensatus generaliter eo, quod bello iusto interfuit, si alio quomodo scilicet occidit, non dicitur dispensatus.
- 6 Irregularis an sit alium generaliter ad vindictam hortans, si sequatur homicidium.
- 7 Homicidium casuale ex ludo licito secutum, non facit irregularem.
- 8 Occidens citra modum inculpata tutela irregularis est sed non ex homicidio voluntario.
- 9 Monachus adiuuans chirurgum abscindentem membrum putridum non est irregularis.
- 10 Clericus etiam protestando, non potest ante sententiam agere ad capturam in furem rerum suarum, nisi sit fugitiuus.
- 11 Percussus percussorem detegens, si alter postea occidatur, quando irregularis.
- 12 Irregularem facit mors non intenta ex opere illicito in illam directo.
- 13 Pugnans in bello iusto, si per se non occidit, licet iuuerit, non est irregularis.
- 14 Occidens se defendendo, cui fuga fuisset de decore, non peccat, est tamen irregularis.
- 15 Irregulares sunt omnes rixae iniuste astantes, homicidio secuto.
- 16 Irregulares iuste occidentes, vel ad id adiuuantes.
- 17 Irregulares sunt comitantes executorem mortis sententiae.
- 18 Irregularis non est clericus bellans in bello iusto, in quo multi occiduntur ab alijs.
- 19 Irregularis ex homicidio voluntario fit, qui sine mandato iudicis Banniti occisores inuadit.
- 20 Irregularis non est, qui non impedit, cum posset, homicidium.
- 21 Irregularis non fit percutiens alium in facie, & perpetuo macula maneret.
- 22 Irregularis non est procurans abortum, nisi fatus sit animatus, & quando sit animatus.
- 23 Irregularis an censendus sit saltans cum praegnantem, abortu secuto.
- 24 Irregularis fit, qui est causa rixae, ex qua sequitur homicidium.
- 25 Irregularis fit, sed dispensabilis, mandans aliquem percuti baculo contra mortem, illa secuta.
- 26 Irregularis fit indispensabilis percutiens ense in capite etiam citra intentionem occidendi, morte secuta.
- 27 Irregularis est publicans alterius delictum, ob quod alter occiditur.
- 28 Irregularis est dispensabilis promittens defendere eum, qui se baculo vindicare intendens iniuriantem occidit.
- 29 Irregularis non est enses euaginatam bono animo tenens, dum frater suus alium occidit.
- 30 Irregularis est occidens inuaforem etiam cum moderamine, si culpa sua inuafus sit.

- 31 Dispensandi facultas generaliter concessa, excepto homicidio voluntario, & bigamia, non extenditur ad irregularitatem prouenientem ex homicidio iusto, seu mutilatione.
- 32 Irregularis, sicut ad beneficia, ad pensiones est inhabilis.
- 33 Sacerdos insequi potest malefactorem suum, & procurare ut capiat, sed non agere criminaliter.
- 34 Irregularis non est testis, cuius dictum non fuit causa sententiae mortis.
- 35 Irregularis non est clericus, iurisdictionem criminalem delegans.
- 36 Grauida non potest sine peccato permittere se sciendi, ut sic puer possit baptizari.
- 37 Ignorantia iuris nec a peccato, nec ab irregularitate excusat sacerdotem occisionem etiam iustam opitulantem.
- 38 Rixante me cum aliquo pro materia pecuniaria, si tertius ob id aduersarium mutilet, vel occidat, an ego irregularis sim.
- 39 Moderamen inculpata tutela, secundum quid attenditur.
- 40 Adulterium cum uxore repertum an liceat occidere.
- 41 Aggressorem, ad mei necessariam defensionem, quando praeuire licet.
- 42 Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo, alium occidit.
- 43 Dans consilium, & remedia ad abortum praegnantem, quae postea puerum bene natum occidit, an & quando irregularis efficitur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 38.

- 1 Dispensandi facultas super irregularitate generaliter concessa superioribus alicuius Congregationis, ad Bigamiam, & homicidium voluntarium non extenditur: quia insolita in generali concessione non veniunt ca. fin. de offic. vic. num 6. Et cum Papa huiusmodi facultatem suis Nuncijs & legatis a laeicis non concedat, nec summo Penitentiario, nec toti Sacrae Penitentiariae Praetorio, non censetur eam Praelatis religionis sub generali concessione concedere: cum attendenda non sint, quae non sunt verisimilia, cep. quia non est verisimile de praesumpt.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 42.

- 2 Homicida, vel alius irregularis beneficium quaesitum post irregularitatem ante dispensationem obtentam, tamquam suum, nullo potest tempore sine peccato retinere: arg. cap. 1. de reg. iur. in 6. sicut nec fur villo potest temporalem furto subtractam tanquam suam retinere. cap. Saep. de restit. spol. eo quod praecipua negatiua semper, & ad semper obligant. ex S. Tho. 2. 2. q. 43. ar. 4.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 43. & etiam 14. de rescript.

- 3 Ante homicidium possidens canonicam ecclesiae collegiatae non sufficientem ad victum, & impetrans a Papa dispensationem obtinendi beneficium simplex non requirit ordinem, quod victui suo sufficeret, non facta mentione quod praefatam Canonicam haberet, valida est dispensatio: cum gratia ad beneficia victui necessaria, tacito beneficio quaesito non vitiaur; Rota in nouis. dec. 31. de rescript. Fel. in cap. postulat. tit. eodem. Nec per superuenientem irregularitatem vacat beneficium ante legitime quaesitum. cap. clericus. Ne cleric. vel monach. & cap. cum de concess. praeb. Nec ad illud retinendum opus est dispensatione, sed solum ad alia obtinenda.

DE.

DECISIO IV.

- 4 Irregularis in choro cum alijs canere, & alia officia facere, que laicus potest, actus tamen proprios ordinum exercere nequit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 19. sola enim irregularitas separata ab excommunicatione, suspensione, & interdictione huiusmodi actuum exercitium etiam cum alijs, non impedit, qui non sunt proprii actus ordinum, qualis non sunt canere in choro, vel extra illum officia diuina recitare, cum hoc etiam laicis licitum sit.

DECISIO V.

Ex cons. 4. alias 18. de rescrip.

- 5 Occidens voluntarie presbyterum, & per Inbilicum a peccato absolutum, si impetando dispensationem super irregularitate, dicit simpliciter sequendam hominem occidisse, non facta mentione, quod esset presbyter, dispensatio est nulla: Quia tacuit verum, non exprimendo satis specialiter delictum, quod de iure exprimendum erat: & quod expressum, Papam a concedenda dispensatione retraxisset, quod facit gratiam subreptitiam, ca. postulasti. & cap. super literis, de reit. & Nauar. in Man. cap. 22. num. 86.

DECISIO V.

Ex cons. 5. in vtrisque.

- 5 Hæreticus mortiferè percussus veniens ad exercitum Catholicum dicens se esse Catholicum, & vnus ex Catholicis ex compassione dicens ei, melius esse, vt omnino sanari nequeat: Si ob eius dictum postea aliquo audiente occidatur saltem prius quam alius occideretur, Catholicus irregularis efficitur: cum huiusmodi dictum, tacita quædam cohortatio fuerit ad illum occidendum ex Nauar. in Man. c. 27. num. 215. Et dispensatus postea generaliter a Papa, eo quod interfuit bello iusto, in quo multi erant occisi, se inuante occisores, non censetur etiam in hac irregularitate dispensatus: Quia in narratione petitionis non expressit aliquid quod dici posset irregularis ob occisionem huius in specialibus.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 15.

- 6 Regularis, qui intellectis quibusdam facinorosis delictis a Bannitis in patriam, & amicum perpetratis, ad eundem amicum consolatorias, & ad vindictam hortatorias literas scribit, ignorans tamen an ad eundem peruenierint, si deinde dicti Banniti ab illo amico occidantur, irregularis non est, dum modo literæ illæ quæ vindictam constabant solum in generali, & non in particulari, priuata auctoritate faciendam, aut non peruenierint ad eum, cui deseriptæ erant, vt causa iudicari possint secuti homicidij, alias non secuturi: in dubio autem reputare debet se irregularitatem non incurtere: sin vero eam incurterit non potest per Privilegium Eugenij I. V. concedentis facultatem superioribus suæ religionis dispensandi super irregularitate, ex homicidio proveniente, dispensari; cum tale Privilegium, nec summo Pœnitentario, nec legatis a latere concedatur, & huiusmodi Privilegia religiosis concessa post Eugenium I. V. restringuntur, vt irregularitatem ex homicidio voluntario contractam non comprehendant.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alias 3.

- 7 Homicidium casuale ex ludo licito secutum, irregularitatem non facit, cap. Ioannes. de homicid. & Nauar. in Manu. cap. 27. num. 211. ex illicito autem irregularitatem parit, cap. continebatur, & cap. presbyterum de homicid.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 36.

- 8 Occidens alium pro sua defensione; sed non ob inuitabilem necessitatem, & proinde excedens modicam

men inculpatae tutelæ, irregularis efficitur, Clement. 1. de homicid. non tamen ea irregularitate, quæ provenit ex homicidio voluntario, & ex proposito, & indispensabili; vnde eum eo ab ordinario dispensari potest, etiam ad ministrandum in factis ordinibus; cum Concilium Tridentinum sess. 14. ca. 7. de ref. de eo loquatur, qui eget dispensatione & consequenter de eo qui non occidit ob inuitabilem defendendi vitam necessitatem, quia talis nullatenus irregularis efficitur. Cle. 1. de homicid.

DECISIO IX.

9. 12. dub. 1.
Ex cons. 18. (alias) 12. dub. 2.

- 9 Monachus adiuuans Chirurghum volentem abscindere brachium putridum alterius Monachi pro corporis sanitate, irregularis non est; capi t. si quis a medicis dist. 55. Sicut nec ipse Chirurghus irregularis est, qui licet membrum illud abscindit, ita Nauar. in Man. cap. 27. num. 217. Monachus autem illud abscidens irregularis erit, cum Chirurghus officium sit illi prohibitum, cap. tua. de hom. & Pan. in cap. sententiam. Ne cler. vel Monachi fec. negot.

DECISIO X.

- 10 Clericus etiam protestando coram iudice laico de fure se nolite eum pœna sanguinis puniri, sed tantum vt cogatur ad damnum illatum restituendum, & iniuriarum emendam faciendam, cap. Prælati. de homicid. in 6. Si postea indicat locum vbi fur comprehendi possit, & fur ibi comprehensus, & postea suspensus sit, irregularis erit, si fur non erat fugitiua persona; secus autem si fugitiuus erat, ita quod probabiliter crederetur, quod sententia contra eum lata parum profuisset, nisi persona detineretur: cum in hoc posteriori casu captura necessaria sit ad effectum sententiæ etiam ciuilitate lata non autem in priori, & ideo in priori euentu irregularis erit, non autem in posteriori.

DECISIO XI.

10. 19.
Ex consil. 12. (alias) 22.
25 22

- 11 Percussus, & vulneratus percussoris nomen post aliquod tempus amico suo detegens, si postea amici iudicio percussor a iudice inuentus sit, & ab aliquo occisus, non est censendus percussus irregularis, cum detectio nominis eius non sit causa propinqua sed remota tantum mortis illius, quæ ad irregularitatem incurrendam non sufficit; cum homicidij tantum causa propinqua, & non remota irregularitatem pariat, cap. de occidendis. 23. q. 5. & glo. in cap. de cetero. de homicid. & Nauar. in Manu. cap. 27. num. 220. Nec dictum illud suapte natura, aut intentione proferentis in mortem illius sufficiens directum fuit, & ideo irregularitatem producere non censetur.

DECISIO XII.

- 12 Mittens aliquem intentione mala; scilicet furandi aliquid, missio in via idem fulminis, aut alio casu occiso, mittens non fit irregularis; Quia licet missio illa in se esset illicita, & ex ea secuta sit mors, quatenus tamen illicita erat non dirigebatur sufficienter in illam, & mors non intenta secuta ex opere tunc solum quem irregularem fieri, quando opus illud illicitum eo respectu est tale, quod in illam dirigitur, ita patet ex Nauar. in Manu. cap. 27. num. 100.

DECISIO XIII.

11 11
Ex cons. 12. (alias) 8.
2. 4

- 13 Pugnans in bello iusto pro iuste bellante, & non occidens, nec mutilans manibus suis, non est irregularis, etiam si multi ab vtraque parte occidantur, & etiam si aliquos percutiat, & alios occidens iuuet; dummodo ipse non occidat, nec mutilet, cap. penul. de homicid. & Panor. in

in cap. 2. de immu. eccl. Dubius autem an ipse occiderit nec ne, a iudice, & in foro exteriori irregularis iudicandus non est; cum nemo in dubio a iudice irregularis iudicari debeat ex Innoc. in c. ad audientiam, de homic. ipse tamen in dubio, & in foro conscientie, seipsum irregularem existimare debet; arg. d. ca. ad audientiam, & c. iuuens de sponsa. Cum in dubio pars turior eligenda sit ex Nau. in Man. c. 27. nu. 193.

DECISIO XIV.

14 **O**ccidens, se defendendo, cui fuga fuisset, iniuriæ, & delectori, non peccat, irregularitatem tamen incurrit; cū hæc sine peccato contrahi possit, ut ait Nau. in Man. cap. 27. num. 211. dummodo sine mortis periculo fugere possit: Sin vero fuga periculosa sit ob casum, vel velocitatem hostis insequens, vel ob impedimenta viarum, aut aliam ob causam, nec peccat, nec irregularis est; cum iudicanda sit mors inuitabilius quoties sine periculo probabili mortis vitari non possit.

DECISIO XV.

Ex conf. 14. alias 15.

15 **C**lerici cum laicis, & cum armis carcerem aduentus ad aliquem in carcerem coniectum liberandum, & eo deducto, superuenient apparitores iudicis, qui eum in carcerem reducere conantur; si in ea rixa apparitorum aliqui occidant, prædicti clerici, etiam si non occiderint, nec percussent, fiunt irregulares; cum ex parte voluntum eum de carcere liberare rixa, seu bellum iniustum fuerit; Quoties autem quis in bello iniusto occiditur, vel mutilatur, astantes omnes a parte bellante iniusti, irregulares fiunt ex Na. in Man. c. 37. nu. 220. & 221. & indigent dispensatione quoad forum exterius, per officium Datarie quoad utrunque forum obtinenda.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 7.

16 **Q**ui ex facinoribus Bannitorum commotus, cum armis comitatur eos, qui illos iuste insequuntur, ut eorum fugam impediatur, si postea ab eisdem Banniti occisi sunt, irregularis efficitur, quamuis ipse nullum occiderit, aut percussent; cum cooperatus sit aliis, qui illos occiderunt, de domo cū illis exeundo arma ferendo, & Bannitorum fugam impediendo; non tamen peccauit, cum ipsi iuste occisi sint.

DECISIO XVII.

17 **Q**ui comitantur iudicem ducentem aliquem ad sententiam mortis exequendam, etiam si nihil agant, omnes in iudicantur irregulares.

DECISIO XVIII.

Ex confil. 16. alias 10.

18 **C**lericus in bello iusto pugnans irregularis non est, etiam si socij eius occidant al quos, dummodo ipse aliquem non occiderit, esto percussent, c. pen. de homic.

DECISIO XIX.

Ex confil. 17. alias 13.

19 **C**lericus associatus alios occidere volentes Bannitum, & una cum eis scloppis eum occidens, tanquam cooperator, & auxiliator irregularitatem ex homicidio voluntario contractam incurrit: cap. sicut dignum, §. fin. de homic. & Nau. in Man. cap. 27. num. 224. Nec beneficia ecclesiastica ante dispensationem acquirere potest ex Pan. in c. cum nostris, de concess. præb. Habita tamen saltem simplicia iuste retinere potest, donec illis per iudicem priuatur: ita Innoc. in d. c. cum nostris. Ad ordines tamen superiores promoueri non potest, ex Nauar. in Manua. cap. 27. nu. 191. Neque cum eo dispensare potest Episcopus, ut beneficium simplex obtineat, vel ordines suscipiat, ut patet ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 7. de refor.

DECISIO XX.

Ex conf. 19. alias 23.

20 **Q**ui alium, occidere volentem, & vere occidentem, cum posset, non impedit, irregularis non est, dummodo occidenti non cooperetur, sicut nec facti tenetur, qui videt alium furari, & non iuuat illum, nec dominum rei admonet, ut ait Adrian. 4. tit. de rest. q. 1. & Nau. in Man. ca. 24. nu. 7. Neque percussorem clerici alieno nomine factam ratificans excommunicatur, c. cum quis de sent. excom. in 6.

DECISIO XXI.

Ex conf. 20. alias 2.

21 **P**ercutiens alium in facie, aut alia corporis parte vulnere graui, & de formi, irregularis non est, etiam si macula periculis maneret, cum hoc nullo iure canonico sit; irregularitas autem non nisi in casibus a iure expressis incurritur, c. Is qui de sent. excom. in 6. Nec omnis alium irregularem faciens irregularis efficitur, sicut nec alterius membrum debilitans irregularitatem incurrit, x Nau. in Man. c. 27. num. 207.

DECISIO XXII.

Ex conf. 22. & 23. alias 46. deest in Nouis.

22 **S**ciens mulierem ex se concepisse, & eidem consulens, ut det operam abortiendi quamuis certo nesciat an illa ex consilio aborterit, dubitat tamen, cum abortus secutus sit; sic rogando, & consulendo peccauit mortaliter toties, quoties rogauit, aut ei consuluit, ut abortiret; Non est tamen irregularis, si abortus factus sit antequam factus anima rationali animatus erat: factus autem masculus lapsis quadraginta diebus, femineus autem octuaginta diebus animatur, glossa dist. 5. in princ. Quod si dubitatur an sit masculus, an femineus, præsumendum est post quadraginta dies animatum esse: Quia pars securior est eligenda, cap. Iuuenis de sponsal. & cap. ad audientiam, de homicid. unde alium consulens, & rogans, se irregularem iudicare debet, & dispensatione Patris in Sacra Penitentia petenda indiget.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 24. alias 48.

23 **C**lericus primæ tonsuræ in choreis cum muliere quadam prægnante saltans, quæ postea etiam cum alijs saltauit, abortu secuto, non est irregularis, si saltatio illa licita, & honesta fuerit, & adeo modeste saltauit, ut verisimile sit ex illa saltatione abortum non prouenisse; argum. cap. quia non est de presumption. & Nauar. in Manua. c. 27. num. 210. & 229. secus autem si saltatio illa vel illicita fuerit, vel non ita leuis, ut causa abortionis iudicari possit; Et in dubio se irregularem iudicare debet; maxime cum saltatio cū muliere prægnante actus sit ius quasi natura ordinatus, & aliquo modo ad abortum, & mortem factus animati directus.

DECISIO XXIV.

24 **D**uo inter se rixantes, quorum causa; alij etiam duo rixas inter se excitent, & grauius sese vulnerant, ita ut unus eorum post aliquot dies ex accepto vulnere moriatur, irregulares sunt, si rixa secunda dependens, & accessoria fuerit rixæ priori, & ex primo eorum facto illicito, & durante rixa priori, secuta sit rixa secunda, ex qua mors secuta est: ex Nau. in Man. ca. 27. num. 219. Hæc tamen irregularitas non nascitur ex homicidio voluntario indispensabili, sed ex casuali dispensabili, & mixto, ut ait Conc. Trid. sess. 14. ca. 7. de reformat. Si autem rixa secunda rixæ priori accessoria non fuerit, sed separata irregularitatem non incurrit.

DECISIO LXXXVI

Ex conf. 27. alias 27. x3

25 **M**andans alicui, vt alicquem baculo percussit tertia mor-
tem, ea secuta est irregularis ex homicidio; non tamen
irregularitate indispensabilis, vt colligitur ex Conc. Trident.
sess. 14. c. 7. de refor. & Nauar. in Manu. c. 27. nu. 140.

DECISIO LXXXVII

Ex conf. 28. deest in Nouis.

26 **P**ercutens leniter eum in capite, etiam sine intentione oc-
cidendi, morte secuta, irregularis ex homicidio voluntario
indispensabili efficitur, saltem in foro exteriori; ita Con-
cil. Trident. sess. 14. c. 7. de refor. & vix excusari potest etiam in fo-
ro interiori.

DECISIO LXXXVIII

Ex conf. 29. 30. alias 21. 34.

27 **P**ublicans alicuius delictum, in quo publicando peccat, &
alter ob eius delictum comprehenditur, & occiditur, irregu-
laris est. Argum. c. presbyterum. de homic. & ait Nauar. in
Man. c. 15. nu. 6. & c. 27. num. 214 & 219. cum ex omni ho-
micidio illicito, quod sequitur ex actu illicito sua natura, le-
ge, vel consuetudine, circumstantijs consideratis, expressè,
vel virtualiter ad illud directo, irregularitas contrahatur.

DECISIO LXXXIX

Ex conf. 31. alias 28.

28 **R**omittens defendere alium, qui se baculo vindicare in-
tendens iniuriantem occidit, irregularis efficitur irregu-
laritate illaque, quae casualis, & dispensabilis est, non autem
illa, quae ex homicidio voluntario, & indispensabili nascitur,
vt ait Nauar. in Man. c. 27. num. 219. & 239.

DECISIO LXXXX

Ex conf. 32. alias 24.

29 **B**ono animo enssem euaginatam in manu tenens sine vl-
la alia laesione, si alias in rixa percussus a fratre suo gra-
uiter, ex illa percussione postea motus irregularis non est
in foro interiori, aut exteriori; ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 230
cum ipse nec alium occidit, nec fratrem suum occidentem
iuit nec, vt occideret, mandauit, consuluit, aut causa proxi-
ma eum occidendi, aut percutiendi fuit.

DECISIO LXXXXI

Ex conf. 33. alias 32.

30 **O**ccidens inuasorem, etiam cum moderamine inculpa-
tae tutelae, irregularis est, si inuasio eius ex actu illicito ip-
sius inuasii precedente procedat; ita Nauar. in Man. c. 15. nu.
7. cum ad irregularitatem vitandam non satis sit, quod occi-
dens inculpatae tutelae moderamen seruet eo tempore, quo
inuasus occidit, si ipsemet inuasione causa extiterit.

DECISIO LXXXXII

Ex conf. 34. alias 39.

31 **H**abens potestatem dispensandi super omni irregulari-
tate, excepta illa, quae ex Bigamia, vel homicidio volun-
tario nascitur; super irregularitate contracta ex homicidio
iusto, voluntarie facta in bello iusto, cum armis, vel in pace
condemnando iuste aliquem ad mortem; vel iustam con-
demnationem exequendo, vel proximum defendendo, vel
quouis alio iusto modo, dispensare non potest, ex Nauar. in
Man. c. 27. num. 217. & 240. vnde nec in huiusmodi dispen-
sare valet Episcopus; cum per Concilium Tridentinum, sess.
24. c. 6. de refor. illis tantum data sit dispensandi potestas
per irregularitatem ex delicto occulto deicentem, qualis non
est illa, quae ex homicidio iusto prouenit.

DECISIO LXXXXIII

Ex conf. 35. alias 44.

32 **I**udex, qui postquam hominem ad mortem damnauit, &
post sententiae executionem non aduertens se irregularem
esse primam tonsuram accipit, peccat cum id scire teneatur,
& dispensatione indiget, vt praedicti ordinis priuilegijs gau-
deat, aut alios ordines suscipiat, cum sit irregularis; Primam
tamen tonsuram sumendo, excommunicationem, suspen-
sionem, aut aliam irregularitatem non incurrit. Argum. ca.
vel non est. de temp. ord. quamuis ratione praefatae irregula-
ritatis ad pensionis, & beneficia etiam simplicia sit inhabi-
lis; donec dispensationem a Papa obtineat; vnde beneficia,
vel pensiones post irregularitatem talem, non habita dispen-
satione, obtentas relinquere tenetur, antea tamen quaesitas
per illam non perdit, ita Innoc. in c. c. non sitis. de concess. preb.

DECISIO LXXXXIV

Ex conf. 36. alias 11.

33 **P**resbyter iniurijs, & malis ab alio affectus, apparitores
ad eum insequendum, & custodiendum hortans, & ro-
gans, si alter, ne in potestatem apparitorum veniat, mortem
ipse sibi infert, irregularis non est, cap. Significasti. 2. de ho-
mic. cum presbyter ille huius mortis nullo modo causa sit,
nisi valde remota, & insufficientis quae irregularitatem non
parit; Glo. in cap. de caetero. tit. cod. praesertim cum hic, ne-
que illum occiderit, neque consuluit, neque mandauit, nec
alicui alteri, qui eum occideret, opem attulerit, & irregula-
ritas propter homicidium non contrahitur nisi ab eo, qui
aliquid horum fecerit, cap. sententiam. Nec clerici, vel mon-
achi, sed praeterea actus, quos presbyter fecit, liciti erant;
quamuis enim illicitum sit petere, vt reus criminaliter puniatur,
illicitum tamen non est presbytero malefactorem
suum insequi, nec procurare, vt capiatur; cap. significasti. 2.
de homicid. immo nec indicare iudici esse sibi paratas in fi-
dias; cap. de occidendis, 23. q. 5. ca. Maximinianus, 23. q. 3. &
proinde nulla de causa talis presbyter irregularis est censu-
sus.

DECISIO LXXXXV

Ex conf. 37. alias 18.

34 **T**estis, cuius dictum non est causa sententiae mortis alte-
rius, aut accelerationis eiusdem, irregularitatem non
incurrit; secus autem si propter eius testimonium suspen-
sus quis sit, aut saltem citius, quam alias fuisset, ita Nauar. in
Man. cap. 27. num. 211.

DECISIO LXXXXVI

Ex conf. 38. alias 16.

35 **E**piscopus iurisdictionem criminalem habens, & secre-
tario suo iubens, vt deserat literas quasdam, quas ipse
ad quandam commissarium scripsit, in quibus: ipsi commis-
sario iubetur, vt sententia mortis, quam contra quemdam
tulerat, mane diei sequentis executioni mandaretur, secuta
morte, tam ipse Episcopus, quam eius Secretarius sunt irregu-
lares; ita Ioan. And. in c. episcopus ne clericus, vel monachus.
in 6. & ca. praelatis. de homic. in 6. cum aliud sit committere
generaliter iurisdictionem criminalem, quod sine irregula-
ritate fieri potest; aliud dicere commissario, qui iam reum
morti condemnauit, vt eum occidat, quod sine irregulari-
tate fieri nequit. Sicut clerico hortari licet milites praebatu-
ros generaliter ad victoriam consequendam; c. 3. q. 8.
non tamen licet hortari vnum, vel plures milites specialiter
ad occidendum, & maxime illum, vel illum particularem,
ita Innoc. in c. pen. de hom. & Nauar. in Man. c. 27. num. 211.

DECISIO LXXXXVII

Ex conf. 1. in Nouis, deest in antiq.

36 **S**icut nemo seipsum absque peccato mortali occidere po-
test, cap. si non licet, 23. q. 2. ita nec absque simili pec-
cato consentire quis potest, vt alius eum occidat, quando al-
ter ipsum non consentientem non occideret; vnde nec praes-
gnatus

gnans sine peccato se scindi permittere potest, vt sic infans in vtero existens baptizetur.

DECISIO XXXVII.

Ex cons. 17. & 50. in Nouis, eadem ferè sunt, & desunt in antiquis.

37 Ignorantia iuris nec a peccato, nec ab irregularitate excusat sacerdotem occasionem etiam iustam opitulantem; irregularitas tamen hæc non est illa indispensabilis, quæ a potestate dispensandi data episcopis excipitur, per Conc. Trident. sess. 24. de refor. cap. 6. vnde episcopus in illa dispensare potest, quando ex delicto occulto oritur.

DECISIO XXXVIII.

Ex cons. 26. in Nouis, deest in antiquis.

38 Rixante Petro cum Ioanne pro materia pecuniaria, si Paulus ob id Ioannem impellat in parietem, vnde vulnere suscepto, à quo tamen sanatus, postea infra mensem moritur, mors talis Petro, qui causam propinquam non dedit, ad irregularitatem imputari non debet.

DECISIO XXXIX.

Ex cons. 29. in Nouis, deest in antiquis.

39 Morderamen inculpatæ tutelæ secundum periculum illius attenditur, qui ab iniusta iniuria defenditur, siue seipsum, siue alium defendat, ita Nauar. in Manua. cap. 15. num. 4.

DECISIO XL.

Ex cons. 30. in Nouis, deest in antiquis.

40 Iniuriantem etiam fugientem quamuis insequi possim, & in tantum percutere, quantum est necessarium ad hoc, ne magnam honoris iacturam patiar; Adulterum tamen cum vxore, sorore, aut filia turpiter inuentum occidere licitè non possum; cum nec hic modus necessarius sit, nec lex id concedat; Et si, quia difficile est tam iustum dolorem temperate, pœnam condonet, l. Græchus, ff. ad leg. iuliam. de adult.

DECISIO XLI.

Ex cons. 31. in Nouis, deest in antiq.

41 Aggressorem, quamuis ad meam necessariam defensionem tunc præuenire possim, quando is statim sine mora me est aggressurus: non tamen quando ex intervallo; quia tunc multis alijs modis, puta me absentando, aut non exeundo domo, aut in locum tutum me recipiendo, morbo item, & morte, vel penitentia me, volentis occidere, mortem effugere possum.

DECISIO XLII.

Ex cons. 33. & 35. in Nouis, eadem sunt, desunt in antiquis.

42 Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo maritum ad ultimum occidit, cum huiusmodi ingressus ordinari videtur sufficienter ad occasionem suapte natura, lege consuetudine, vel maritorum propensione. Sicut etiam irregularis constat clericus adulter, ob cuius suspensionem maritus ita vxorem percussit, vt abortiret.

(Aduertendum, quod cum consil. 47. in nouis, idem in effectum sit cum consilio 46. in Nouis, & consil. 46. in Nouis, idem sit cum consil. 22. in antiquis, omittitur tanquam superfluum.

DECISIO XLIII.

Ex cons. 49. in Nouis, deest in antiq.

43 Dans consilium prægnanti, vt abortum procuret, & mediam, quibus id faciat, docens, quibus adhibitis, non tamen abortiuit, sed postquam bene peperit, puerum natum occidit, quamuis irregularis in foro exteriori censendus non sit, (si mulier ab ipsomet consulente prægnans facta non fuerit) eo quod creditur ex eius consilio infantem natum non occidisse; si autem ab ipsomet consulente grandida facta sit, in dubio præsumitur irregularis, ob huiusmodi consilium antea datum; Nec tuta conscientia mulieri asserenti se

non ex eius consilio motam ad puerum natum occidendum, credere potest.

TITVLVS IX.

De Torneamentis.

Hic titulus deest in antiquis.

SUMMARIVM.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, an ecclesiastica careat sepultura.

DECISIO I.

Ex cons. ximico in Nouis, deest in antiquis.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, & alium occidens defendendo se cum tanto moderate inculpatæ tutelæ, quod sufficeret ad excusandum cum ab homicidio, si extra illa inuasus occideret, adeo iudicatur peccator, vt si moriatur in eo, sepultura ecclesiastica careat. c. 1. de torneam. Si autem ingrediatur duellum, non solum peccat, sed etiam excommunicatus est, alijsque pœnis afficitur, & si in eo moriatur, ecclesiastica sepultura priuatur, ita Conc. Tri. sess. 25. de ref. c. 19.

TITVLVS X.

De Adulterijs, & stupro.

SUMMARIVM.

- 1 Ordinari potest cuius vxor ab eo clam ducta alij nupsit.
- 2 Adulter ad recipiendam coniugem adulteram cogi potest.
- 3 Iudex ecclesiasticus in concubinarios, vt procedere queat.
- 4 Cap. de ref. sess. 25. an in simplici incontinentia locū habeat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de conuers. coniugat.

1 Qui Matrimonium ante Concilium Tridentinum secl. 24. cap. 1. de ref. matr. clam contraxit, & vxor eius postea publicè alteri nupsit, ex quo filios suscepit, & matrimonium prius negauit, etiam si ipse clam postea adulteretur, sacros ordines ex Papæ dispensatione iuste suscipere potest, c. Agathosa. 27. q. 2. & illis vti pro tempore, quo illa viueret nupta, mortuo tamen eius marito, si ipsa ad eum redire vellet, in foro conscientie illam accipere tenetur, & ab vfu ordinum desistere.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 Vir, & vxor adulterantes, & postea ab iniuicem discedentes, non obstante utriusque adultatio, a iudice cogi possunt, vt simul cohabitent, immo vxor maritum religiosum factum ad euitandum incontinentie peccatum, & simul cohabitandum, reperere potest, quia cum vterque adulterium commiserit, mutua compensatione exceptio innata subinata est, c. intelleximus. de adult. & Nauar. in Man. c. 22. nu. 23.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 8. de off. iudic. ordin.

3 Quamuis Concilium Tridentinum, sessio 24. cap. 8. de reformat. matrim. contra concubinarios varias pœnas, & vias procedendi contra illos statuerit; potest tamen iudex ecclesiasticus contra eosdem concubinarios, & concubinas non solum per viam inquisitionis, sed etiam viis nimium per viam accusationis, & denunciationis procedere, cum lex noua remedium adducens non